

Jag ville försöka skriva något om vad jag kommer ihåg om min barndomstids luffare. Jag har haft mitt hem på gränsen mellan Östergötland och Småland, vägen Ödeshög - Boet - Adelöv.

Den för min del mest kände luffaren kallades Fikon, jag vet inget annat namn på honom. Han var från Marbäck socken söder om Tranås. Han hade alltid en hund med sig som sällskap. När denna hund fick valpar bar han dem i en korg tills de var så stora att de kunde gå själva. Jag minns att han skulle lära dem gå i band en gång i min hembygd. Då hade han snören som koppel och halsband. En hel dag hade han att göra att gå 900 m mellan två gårdar med hundmamman och valparna. Vi barn var rädda för Fikon, han var ju inte så vacker precis i sina grå och kanske smutsiga kläder. En gång var min syster och jag ensamma hemma. Min syster var i lagården när jag såg Fikon och jag låste dörren. Så kom hon och ville in, då kom även Fikon in och ville ha mat. Vi vågade inte neka utan bredde fem smörgåsar med mammas goda hemgjorda medvurst på. Då gick han ut och delade med hundarna. Det blev en smörgås var åt dem och en åt honom själv. Mamma vävde hästtäckan en gång när Fikon kom. Det blir bra tyg till byxor, sa han, och rev på tyget med sina långa svarta naglar. Han låg aldrig hos oss, utan det var mat han ville ha. Luffarna hade olika platser på nätterna, Fikon låg nog ofta ute när det var varmt på sommaren, annars i någon lagård. Jag vet inte om han gick på vintern. Jag tror inte han hade något att sälja.

Det var en som kallades Lillhuvad. Han hade litet huvud men en stor sportmössa. Han hade tre tjocka rockar, den längsta underst, det såg konstigt ut. Så var han klädd även på sommaren. Jag minns inte heller att han hade något att sälja.

En som vandrade mycket var Fjär-Nisse. Kallades så för att han sålde bl a fjädrar till kuddar o dyl. Han var ganska slitet klädd för att inte skilja sig från de andra vagabonderna. Han var från Markaryd och sålde vävskeदार, skyttlar, spännare och fina dubbelvävda dukar, som vi har kvar ännu efter 60 år. Han hade nog mycket pengar. Jag minns honom som en trevlig person. Han låg över natt i mitt hem många gånger.

Så var det Fridström, han var separatorsagent. Han var också en vanlig nattgäst hos oss. Han var alltid ute på kvällen för att se Karlavagnen och Polstjärnan. Vi barn beundrade honom mycket. Det var knappt vi visste vad Polstjärnan var. Dessa båda låg alltid inomhus. Det kom många som låg i lagården framför hästkrubban. Pappa bäddade med hö och hästtäckan och någon filt. När de fått mat på kvällen följde pappa dem ut. Han var noga med att de inte hade tändstickor på sig. Det kunde ju vara farligt i lagården. Dessa vandrare minns jag från omkring 1920-30.

Från 1940-50 minns jag en skärslipare som vandrade från gård till gård med sin slipmaskin på nacken. Han kallade den Kajsa. Han hade också vissa hem där han låg på nätterna. Han ville ha så väldigt starkt kaffe att dricka, det var inget för vanliga magar att smaka på ens. Han var nog en lärd person som på något vis kommit snett i livet. Han kunde gå så fort, han sprang jämt. Det kanske inte alltid var säkert att saxar och knivar var användbara när han slipat dem. Det berodde på vad han var på för humör.

Sedan var det Motala-Lasse. Han hade arbetat på Motala verkstad i sin ungdom. Sedan började han gå. Han hade en ganska stor unikabox med underkläder åt både herrar och damer, några ritade dukar, säkerhets- och synålar mm.

Detta var några luffarminnen. Luffarna gjorde aldrig en människa något illa utan vandrade från gård till gård. Vi barn tänkte aldrig att det var för att de inte hade något hem som de gick så här, utan vi tog det naturligt att så skulle det vara.

Astrid Andersson